

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Екологічне підприємництво»



Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Тривалість викладання	15 чверть
Заняття:	8 семестр
Лекції	розклад
Практичні	розклад
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	прикладної економіки, підприємництва та публічного управління
Консультації:	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Інформація про викладачів:	

Терехов Євген Володимирович	доц., канд. екон. наук
Персональна сторінка	https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/terekhov/terehov.php
Е-пошта:	Terekhov.ye.V@nmu.one

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2150>

1. Анотація до курсу

Нині очевидним став тісний взаємозв'язок розвитку економіки зі змінами у навколишньому середовищі. Зростання масштабів економічної діяльності людей негативно впливає на екосистему, що призводить до поглиблення глобальної екологічної кризи. Особливу роль у зміні вектору розвитку як світової, так і регіональної економіки в напрямі екологізації відіграє екологічне підприємництво. Як показує аналіз розвитку екологічного бізнесу в розвинених країнах, екологічне підприємництво є дієвим механізмом вирішення багатьох екологічних проблем, які неможливо розв'язати за допомогою традиційних заборонних заходів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління природокористуванням суб'єктів господарювання на принципах захисту НПС та переходу до циркулярної моделі обігу матеріально-

речовинних ресурсів у процесах виробництва та споживання, здатність використовувати державну мову у сфері професійного спілкування.

Завдання дисципліни: вивчення загальних умов розвитку екологічного підприємництва; формування знань і умінь, спрямованих на вибір еколого орієнтованих напрямів діяльності, власної ринкової ніші, отримання базових знань для побудови бізнес-моделей в різних галузях виробництва; розуміння сучасних екологічних проблем держави і світу, безперспективності технологічної ідеї розвитку й необхідності зміни її на екологічну, яка базується на розумінні єдності всього живого й неживого в глобальній системі гармонійного співвідношення і розвитку виробництва.

2. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- виконувати дослідження питань організації підприємницької діяльності в галузі охорони навколишнього природного середовища.
- розробляти та реалізовувати стратегічні плани розвитку природокористування суб'єктами господарювання на засадах сталого розвитку.
- управляти матеріальними потоками на підприємстві з метою підвищення рівня ресурсозбереження та ефективності виробництва.
- розробляти плани та проекти розвитку екологоорієнтованих напрямів підприємницької діяльності.

3. Структура курсу *Лекції*

Тема 1. Сутність і зміст підприємництва.

Товарне виробництво – основа виникнення підприємництва. Економічна свобода як основна умова розвитку підприємництва. Найважливіші елементи підприємницької діяльності з врахуванням екологізації. Джерела підприємницької ідеї. Структура статуту та засновницького договору. Механізм формування статутного фонду. Основні умови формування екологічного підприємництва. Зміст законів попиту та пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції. Сутність конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби. Основні типи та форми власності.

Тема 2. Концепція природокористування як сфери ринкових відносин.

Принципові основи формування і функціонування ринкових механізмів природокористування. Планування і прогнозування використання природних ресурсів. Природоохоронні й ресурсозберігаючі технології та обладнання. Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Стратегія дерегулювання підприємницької діяльності. Сертифікація підприємницької діяльності. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.

Тема 3. Типи, види і форми природокористування.

Ліцензування природокористування. Лімітування природокористування. Договірні форми природокористування. Екологічна експертиза. Суть економічного механізму охорони навколишнього природного середовища. Природні кадастри.

Тема 4. Екологічне підприємництво.

Сутність та головні риси екологічного підприємництва. Види екологічного підприємництва. Екологічно чисте виробництво в системі екологічного підприємництва.

Тема 5. Основні елементи економічного механізму регулювання природокористування.

Джерела фінансування охорони навколишнього природного середовища. Плата за природні ресурси та забруднення навколишнього природного середовища. Фонди охорони навколишнього природного середовища. Методики визначення екологічного збитку від забруднення навколишнього природного середовища. Розрахунок економічного ефекту природоохоронних заходів.

Тема 6. Інвестиційна діяльність та охорона довкілля: визначення та поняття.

Державне регулювання інвестиційної діяльності. Управління інвестиційною діяльністю. Інвестиційне проектування: економічне обґрунтування проекту (бізнес-план). Визначення ефективності інвестиційного проекту. Інвестиції у природоохоронні заходи. Поняття ринку екологічних товарів та послуг. Поняття інфраструктури сучасного ринку екологічних товарів.

Тема 7. Договірні взаємовідносини в бізнесі.

Характеристика партнерських зв'язків. Поняття і форми міжнародного бізнесу. Спільні підприємства. Регулювання міжнародної підприємницької діяльності. Застосування природоохоронного законодавства при ліцензуванні підприємницької діяльності з врахуванням екологічних вимог. Санкції за порушення екологічного законодавства в процесі підприємницької діяльності. Адміністративно-правові охоронні заходи у сфері екологічного підприємництва України. Види адміністративно-правових режимів захисту підприємництва.

Практичні заняття

1. Порядок обчислення екологічних податків.
2. Обґрунтування перспективного напрямку екологічного підприємництва.
3. Визначення можливостей екологізації життєвого циклу продукції.
4. Визначення економічного ефекту природоохоронних заходів.

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Дистанційна платформа Moodle.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

5. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

Індивідуальні завдання та контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) для магістерського рівня вищої освіти.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

Рівень, рейтингова шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, 90–100, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 82-89; 74-81; дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.

	відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	
Достатній, 64-73, 60-63 задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 0-59, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

6. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути

виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) та регламентується нормативними документами про організацію навчального процесу в університеті.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Алимов О.М. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави. Київ: ДУ "Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України", 2014. 518 с.

2. Бабець І.Г. Сталий розвиток і безпека регіону: навч. посібник. Львів : ЛДУВС, 2015. 268 с.

3. Гречко Т.К. Лісовський С.А., Романюк С.А. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку . Навчальний посібник. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 264 с

4. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія / Ю.В. Дзядикевич та ін. Тернопіль: Астон, 2016. 392 с.

5. Жарова Л.В. Какутич Є.Ю., Хлобистов Є.В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління: монографія. [за ред. акад. Б.М. Данилишина]. Суми: ТОВ "ВТД "Універси- тетська книга", 2015. 240 с.

6. Садовенко А.П., Масловська Л.Ц., Серета В.І., Тимочко Т.В. Сталий розвиток суспільства [Текст]: навч. посібник, 2 вид. К.: 2011. 392 с.

7. Сафранов Т. А., Губанова О. Р., Лукашов Д. В. Еколого-економічні основи природокористування : навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2015. 350 с. - ISBN 978-966-418-248-2.

8. Скиба Ю. А. Лазебна О. М. Моніторинг довкілля : навч. посібн. [рец. : А. П. Галкін [та ін.]. К. : Каравела, 2013. 216с.

9. Шлапак Н. С. Волошин В. С., Серкутан Т. В.. Екологічний менеджмент : підручник. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 205 с.

10. Хвостіна І.М. Яськевич Т.Б. Організаційно-економічний механізм екологізації виробництва: методичні вказівки для самостійної роботи. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 74 с.